

УДК 342.9:5.08

Марія ОВСЯКОВА

аспірант кафедри адміністративного та митного права, Університет митної справи та фінансів, вул. Володимира Вернадського (Дзержинського), 2/4, м. Дніпро, Україна, 49000

ORCID: 0000-0001-6854-941X

DOI: 10.32782/LST/2021-4-13

Бібліографічний опис статті: Овсякова, М. (2021). Деякі адміністративно-правові аспекти діяльності помічника судді. *Law. State. Technology*, 4, 72–77, doi: 10.32782/LST/2021-4-13

ДЕЯКІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОМІЧНИКА СУДДІ

Кардинально статус помічника судді змінився з ухваленням Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р., згідно з яким помічники суддів втратили статус державних службовців та набули статусу працівників патронатної служби з 18 травня 2018 р.

Метою статті є визначення окремих аспектів правового статусу помічника судді в контексті оновлення чинного законодавства.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення низки таких **завдань**, як: 1) розкриття правового статусу помічника судді в контексті оновлення чинного законодавства; 2) пошук напрямів удосконалення правового статусу помічника судді в контексті оновлення чинного законодавства.

Наукова новизна. У статті виокремлено правові проблеми та напрями удосконалення правового статусу помічника судді в контексті оновлення чинного законодавства.

Авторка дійшла **висновку**, що рада суддів України затвердила нове Положення про помічника судді, яке порівняно з попередньою редакцією більш детально регламентує інтереси самих помічників суддів. Так, Положення містить 25 пунктів щодо: права судді мати додаткового помічника (п. 11); порядку нарахування премій, застосування заохочень та дисциплінарних стягнень (п. 15, 16, 17); права на додаткову відпустку за особливий характер праці (п. 18); порядку заміщення секретаря судового засідання помічником судді (п. 20) тощо. Ці позиції є, безперечно, позитивною новелою в питаннях прав та обов'язків помічників, проте загалом Положення містить багато питань, вирішення яких стало метою даного дослідження. Зокрема, залишається дискусійним питання щодо доцільності віднесення посади помічника судді до патронатної, а не державної служби. Також недостатньо регламентовано інститут додаткового помічника, питання здійснення помічником судді повноважень секретаря судового засідання. Через скасування у помічників суддів статусу державних службовців вони не підпадають під дію законів «Про запобігання корупції» та «Про очищення влади», що несе в собі великі корупційні ризики. Отже, попри прийняття нового Положення, правовий статус помічника судді все ще потребує додаткового нормативного врегулювання.

Ключові слова: судова реформа, помічник судді, правовий статус, державна служба, патронатна служба.

Mariia OVSIKOVA

Postgraduate Student at the Department of Administrative and Customs Law, University of Customs and Finance, 2/4, Volodymyra Vernadskoho (Dzerzhynskoho) str., Dnipro, Ukraine, 49000

ORCID: 0000-0001-6854-941X

DOI: 10.32782/LST/2021-4-13

To cite this article: Ovsyakova, M. (2021). Deaki administratyvno-pravovi aspekty diialnosti pomichnyka suddi [Some administrative and legal aspects of the assistance of a judge]. *Law. State. Technology*, 4, 72–77, doi: 10.32782/LST/2021-4-13

SOME ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS OF THE ASSISTANCE OF A JUDGE

The status of assistant judges has changed dramatically with the adoption of the Law of Ukraine “On Civil Service” of December 10, 2015, according to which assistant judges have lost the status of civil servants and acquired the status of employees of the patronage service. May 18, 2018

The purpose of the article is to determine certain aspects of the legal status of an assistant judge in the context of updating the current legislation.

Realization of the set purpose provides the decision of a number of tasks: 1) disclosure of the legal status of the assistant judge in the context of updating of the current legislation; 2) search for ways to improve the legal status of the assistant judge in the context of updating current legislation.

Scientific novelty. The article highlights the legal problems and areas for improving the legal status of the assistant judge in the context of updating current legislation.

As a conclusion, the Council of Judges of Ukraine approved a new Regulation on the Assistant Judge, which in comparison with the previous version regulates in more detail the interests of the assistant judges themselves. Thus, the provision contains 25 points, in particular regarding: the right of a judge to have an additional assistant (paragraph 11); the procedure for accrual of bonuses, application of incentives and disciplinary sanctions (paragraphs 15, 16, 17); the right to additional leave for the special nature of work (paragraph 18); the procedure for replacing the secretary of the court session by an assistant judge (item 20), etc. These positions are undoubtedly a positive development in terms of the rights and responsibilities of assistants, but they contain many issues that have become the purpose of this study. In particular, the question of the expediency of assigning the position of assistant judge to patronage, not civil service, remains debatable. Also, the institution of "additional assistant" is insufficiently regulated, the issue of exercising the powers of the secretary of the court session by the assistant judge. Due to the abolition of the status of civil servants for assistant judges, they are not subject to the laws "On Prevention of Corruption" and "On Purification of Power", which carries high corruption risks. Thus, despite the adoption of the new Regulation, the legal status of an assistant judge still needs additional regulation.

Key words: *judicial reform, assistant judge, legal status, civil service, patronage service.*

Актуальність проблеми. Реформування судової системи України, розпочате ще у 2015 році, відбулося у Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженій Указом Президента України від 20 травня 2015 року [10]. Ним було передбачене оновлення законодавства, спрямованого на відновлення довіри до судової влади та суміжних правових інститутів. Питання оновлення судової системи стосувалося не тільки суддів, а і помічників суддів як важливої ланки судової системи, покликаної забезпечувати ефективну діяльність суддів, що означає якість судочинства України загалом. Досить чіткою та погодженою була позиція як наукової спільноти, так і практичних діячів професії, що змінювати необхідно систему загалом, не залишаючи поза увагою кожний її елемент.

Попри те, що введення посади помічника судді в українських судах було одним із кроків, зроблених в рамках судової реформи, яка розпочалася одразу після отримання Україною незалежності, правовий статус помічника судді суттєво змінився, деталізувався та актуалізувався саме в останні роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правовий статус помічника судді можна розглядати як у широкому, так і у вузькому розумінні. У широкому розумінні правовий статус помічника судді являє собою систему обов'язків, прав, правообмежень, етико-правових норм, соціального захисту і відповідальності, визначених нормативно-правовими актами та гарантованих державою. У вузькому розумінні правовий статус помічника судді являє собою систему його прав і обов'язків. А. Іванищук визначає адміністративно-правовий статус помічника судді як сукупність його правосуб'єктності, професійних завдань, зобов'язань і прав щодо допомоги судді та підготовки судових справ до розгляду,

виконання інших законних доручень судді та керівника апарату суду в поєднанні з професійними обмеженнями та спеціальною дисциплінарною відповідальністю (Іванищук, 2015).

Що стосується скасування конкурсних засад для заняття зазначеної посади, то голова громадської організації «Асоціація помічників суддів України» О. Примак-Березовська вважає, що такі зміни є логічними, адже помічник судді має виконувати доручення безпосереднього керівника, тому такий кадровий підбір є виправданим (Посада помічника судді – престиж чи відповідальність, 2021). Також з цього питання надав свій коментар проректор з підготовки кадрів для судових органів Національної школи суддів України А. Костенко. Він зауважив, що під час прийняття в помічники судді немає обов'язкових навчань, а на посаду помічників подає лише суддя. Проте вже після обрання помічником судді для цієї посади з'являється значна кількість можливостей з підвищення кваліфікації у Національній школі суддів. Проте в період підготовки вищезгаданого Положення багатьма вченими висловлювалася протилежна думка щодо конкурсного відбору помічників судді. Так, О.О. Овсяннікова, узагальнюючи думку вчених, наголошувала на необхідності призначення помічників суддів через конкурсний відбір, що повинно було підвищити впевненість у професіоналізмі та рівні теоретичних знань кандидатів, наявності чи відсутності професійних амбіцій (Овсяннікова, Стафійчук, 2008). Водночас питома кількість досліджень не враховує останніх змін чинного законодавства. Динамічне реформування юридичної природи статусу помічника судді зумовлює актуальну необхідність дослідження його аспектів. Ціла низка прийнятих в останні роки нормативно-правових актів щодо правового статусу помічника судді актуалізувала важливість наукового роз'яснення для більш ефек-

тивного впровадження очікуваних змін у реалії сьогодення.

Метою статті є визначення окремих аспектів правового статусу помічника судді в контексті оновлення чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кардинально статус помічника судді змінився з ухваленням Закону України «Про державну службу» № 889-VIII від 10 грудня 2015 р., що набрав чинності з 01 травня 2016 р., яким у практику державного будівництва України був запроваджений інститут патронатної служби. Так, згідно з ч. 1 ст. 92 цього Закону помічники суддів втратили статус державних службовців та набули статусу працівників патронатної служби. Тим самим розробники Закону «Про державну службу» наголошують, що статус помічника судді як патронатного, а не державного службовця відповідає європейським стандартам.

Згідно з тлумачним словником патронатна служба – це сукупність осіб, яких самостійно добирають і приймають на посади згідно зі штатним розписом та категорією керівники державних органів та органів місцевого самоврядування (Серьогін, 2011).

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII (а саме ст. 157) визначає загальний статус помічника судді та передбачає, що кожен суддя має помічника (помічників), статус і умови діяльності якого (яких) визначаються цим Законом і Положенням про помічника судді, затвердженим Радою суддів України.

18 травня 2018 р. Рада суддів України затвердила нове Положення про помічника судді (далі – Положення). Члени Ради суддів України затвердили його одногосно з огляду на те, що кожен помічник судді – це спеціаліст, який забезпечує виконання суддею повноважень щодо здійснення правосуддя. Важливим моментом є те, що дане положення було розроблене з урахуванням пропозицій та зауважень помічників суддів з усієї України. Також важливо зазначити, що нове Положення порівняно з попередньою редакцією більш детально регламентує інтереси самих помічників суддів. Так, Положення містить 25 пунктів щодо: права судді мати додаткового помічника (п. 11); порядку нарахування премій, застосування заохочень та дисциплінарних стягнень (п. 15, 16, 17); права на додаткову відпустку за особливий характер праці (п. 18); порядку заміщення секретаря судового засідання помічником судді (п. 20) тощо. Ці позиції є, безперечно, позитивною новелою в питаннях прав та обов'язків

помічників. Проте Положення містить багато питань, вирішення яких стало метою даного дослідження.

Положення про помічника судді визначає, що помічник судді – це працівник патронатної служби в суді, який забезпечує виконання суддею повноважень щодо здійснення правосуддя (Положення про помічника судді, 2018). Водночас в Положенні окремо зазначено про такі посади помічника судді: посаду голови суду, посаду заступника голови суду, посаду судді-члена Ради суддів, посаду секретаря судової палати апеляційного суду.

Помічник судді є працівником апарату суду. У Положенні передбачено, що помічник судді підзвітний лише відповідному судді. З усіх інших питань, у тому числі щодо дотримання трудової дисципліни, помічник судді підзвітний керівнику апарату суду в межах його повноважень. Керівник апарату суду повинен створювати належні умови для виконання помічником судді своїх посадових обов'язків і підвищення рівня професійної компетентності.

Згідно з чинним законодавством помічником судді може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту і вільно володіє державною мовою. Помічники суддів Верховного Суду повинні також мати стаж професійної діяльності у сфері права не менше трьох років. Помічник судді призначається на посаду на підставі письмового подання судді без конкурсного відбору наказом керівника апарату відповідного суду.

Загалом на помічника судді покладено досить великий обсяг обов'язків, а тому вимоги до помічника судді є достатньо високими, оскільки якісна робота судді значною мірою залежить від якісної, професійної та висококваліфікованої роботи його помічника (Посада помічника судді – престиж чи відповідальність, 2021).

Традиційно діяльність помічника судді в науковій літературі розглядається в контексті організаційного забезпечення суддів (Посада помічника судді – престиж чи відповідальність, 2021). Вчені розуміють під таким забезпеченням методи та засоби, які необхідні для того, щоб судочинство було доступним і ефективним. Проте сьогодні в умовах переосмислення ролі та значення посади помічника судді у процесі здійснення правосуддя і судді, і державні діячі погоджуються з думкою про те, що професія помічника судді є не просто технічним засобом організаційного забезпечення діяльності судді, а набуває рис самостійного правового інституту (Нове положення помічника судді: що змінилось, 2021).

Набрання чинності Законом «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», також спричинило низку змін у правовому статусі помічника судді. Так, одним із нововведень стало віднесення помічника судді до інших учасників судового процесу та визначення його повноважень (Лавренова, Сандул, 2019).

Таке визначення певною мірою не відповідає дійсності, оскільки саме помічник судді здійснює організаційне забезпечення усього судового процесу, а на практиці він складає проекти рішень, але самостійно він не вчиняє процесуальних дій. Так, згідно зі ст. 62 КАС України помічник судді оформлює судові справи, за дорученням судді готує проекти запитів, листів, інших матеріалів, пов'язаних із розглядом конкретної справи, виконавчих документів; здійснює оформлення копій судових рішень для направлення сторонам у справі та іншим учасникам справи відповідно до вимог процесуального законодавства, контролює своєчасність надсилання копій судових рішень; виконує інші доручення судді, що стосуються організації розгляду судових справ (Кодекс адміністративного судочинства України, 2005). Законодавцем не встановлено навіть приблизного переліку інших доручень, тому на практиці суддя фактично може доручити своєму помічникові здійснювати безліч завдань та вказівок.

Додаткового аналізу потребує п. 11 Положення, відповідно до якого у разі тривалої (понад два місяці) відсутності судді (соціальна відпустка, відрядження, відсторонення від посади тощо), а також з моменту закінчення (припинення) повноважень судді з відправлення правосуддя з визначених законом підстав або звільнення судді з займаної посади на помічника судді може на певний строк покладатися виконання повноважень додаткового помічника іншого судді, у якого найбільше судове навантаження. Погоджуємось з думкою, що впровадження інституту додаткового помічника викликає певні питання. По-перше, чи є рівним статус основного та додаткового помічника? Якщо так, то як саме розподілятимуться посадові обов'язки та навантаження (залежно від «паритетного» та/або «первинного» чи «другорядного» статусу)? Залежно від цього як буде здійснюватися порядок оплати праці? Крім того, у разі визначення поточного навантаження на того чи іншого суддю слід передбачити взаємозв'язок між оцінкою цього навантаження та показниками статистичних даних, що

ведуться в судах (Нове положення помічника судді: що змінилось, 2021).

Що стосується оплати праці помічника судді, то Положення передбачає можливість встановлення надбавок за інтенсивність праці, за виконання особливо важливої роботи та за вислугу років у державних органах, а також надання премії відповідно до особистого внеску помічника судді в загальні результати роботи та матеріальної допомоги для розв'язання соціально-побутових питань. Зауваження викликає той факт, що ці питання вирішуються не суддею, якому безпосередньо підпорядкований помічник, а керівником апарату суду. З огляду на засади патронатної служби логічним було б застосування будь-яких заохочень до помічника судді (Leheza et al., 2018).

Новелою Положення також стало запровадження для помічника судді щорічної додаткової відпустки за особливий характер праці, пов'язаної з роботою на персональному комп'ютері. Максимальна тривалість такої відпустки встановлена у розмірі 4 календарних днів. Відмічаючи позитивний характер таких змін, вважаємо, що також потрібно нормативно передбачити можливість збільшення тривалості відпустки помічника залежно від вислуги років у державному органі (Лавренова, Сандул, 2019).

Ще одним нововведенням, що потребує додаткового обґрунтування, є те, що помічник судді за дорученням судді (голови судової колегії) може за відсутності секретаря судового засідання здійснювати його повноваження. Зокрема, тут вбачається чимало ризиків, пов'язаних з тим, що помічник судді не є державним службовцем, на відміну від секретаря судового засідання, тому на нього не поширюються вимоги Закону України «Про державну службу», а також він не складає присяги. Крім того, не передбачено виплати жодних матеріальних винагород помічнику за суміщення посад у разі здійснення повноважень секретаря судового засідання (Лавренова, Сандул, 2019).

Виникають питання і до п. 20 Положення, який передбачає, що помічник судді здійснює перевірку своєчасності оформлення протоколів судових засідань та контроль за своєчасною здачею до канцелярії суду та/або архіву суду секретарем судового засідання судових справ. Тобто фактично тут йдеться про вид певного контролю секретаря судового засідання, який є державним службовцем і на якого розповсюджується дія Закону України «Про державну службу». Водночас у ст. 9 цього Закону вста-

новлено, що під час виконання своїх обов'язків державний службовець не зобов'язаний виконувати доручення працівників патронатної служби. У зв'язку з цим залишається незрозумілим, яким чином помічник судді може виконувати вимогу Положення щодо контролю секретаря, який може відмовитися виконувати таке доручення на підставі Закону «Про державну службу» (Лавренова, Сандул, 2019).

Розглянувши аспекти, на які здебільшого звертає увагу спільнота помічників, слід зазначити також те, що, оскільки помічник не є державним службовцем, під час прийняття на роботу він не повинен проходити спеціальну перевірку, яку проходять усі державні службовці. Ця перевірка є однією з найважливіших антикорупційних гарантій, яка тепер, на жаль, на помічників суддів не поширюється, що може викликати вкрай негативні наслідки. Громадськість та експертне середовище підкреслюють, що великою небезпекою для української судової системи є наявність корупційних ризиків через скасування у помічників суддів статусу держслужбовців, оскільки тепер вони не підпадають під дію законів «Про запобігання корупції» та «Про очищення влади». Ці закони поширюють свою дію на державних службовців, але не на осіб патронатної служби. Тобто тепер помічник може доволі законно зловживати своїм становищем. Натомість у п. 23 Положення ідеться про обов'язок запобігти виникненню конфлікту інтересів. Дана теза є неокресленою у правовому полі, оскільки поняття «конфлікт інтересів» регламентоване Законом України «Про

запобігання корупції», який, як вже зазначалось, на працівників патронатної служби не розповсюджується. Помічники суддів не подають електронних майнових декларацій, суспільство не має змоги контролювати їх діяльність через перевірку декларацій. Водночас певним мотиватором для запобігання корупційним діям з боку помічників суддів може стати анонсоване збільшення заробітної плати працівників суду (Лавренова, Сандул, 2019).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Попри прийняття нового Положення, правовий статус помічника судді все ще потребує додаткового нормативного врегулювання. Зокрема, залишається відкритим питання щодо доцільності віднесення посади помічника судді до патронатної, а не державної служби. Також недостатньо регламентовано інститут додаткового помічника, питання здійснення помічником судді повноважень секретаря судового засідання. Досить дискусійними видаються окремі положення щодо оплати праці помічника (зокрема, щодо надбавок) та додаткової відпустки. Небезпекою для української судової системи є також наявність корупційних ризиків через скасування у помічників суддів статусу державних службовців, оскільки тепер вони не підпадають під дію законів «Про запобігання корупції» та «Про очищення влади». Таким чином, деякі положення законодавства щодо правового статусу помічника судді потребують додаткового роз'яснення та тлумачення, а деякі положення потребують коригування на законодавчому рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Іванищук А.А. Адміністративно-правове забезпечення судової влади : монографія. Херсон : Грінв Д.С., 2015. 443 с.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-ІУ. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 14.09.2021).
3. Помічники суддів в Україні: вітчизняні реалії та європейські перспективи : круглий стіл. URL: www.viaduk.net/ (дата звернення: 14.09.2021).
4. Куйбіда Р.О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи : монографія. Київ : Атіка, 2004. 195 с.
5. Лавренова О.І., Сандул Я.М. Окремі аспекти правового статусу помічника судді. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 38. 198–201.
6. Нове положення помічника судді: що змінилось? URL: <http://suddya.com.ua/news/nove-polozenna-pomichnika-suddi-so-zminilos> (дата звернення: 14.09.2021).
7. Овсяннікова О.О., Стафійчук І.С. Проблемні аспекти правового статусу помічника судді. *Право та суспільство*. 2008. № 2. С. 29–33.
8. Положення про помічника судді : Рішення Ради суддів України від 18 травня 2018 р. № 21. Рада суддів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18/> (дата звернення: 14.09.2021).
9. Посада помічника судді – престиж чи відповідальність. URL: <http://www.vaas.gov.ua/news/posada-pomichnika-suddi-prestizh-chividpovidalnist/> (дата звернення: 14.09.2021).
10. Примак-Березовська О. Новели положення про помічника судді. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/119232-noveli-polozhennya-propomichnika-suddi> (дата звернення: 14.09.2021).

11. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015. *Президент України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 14.06.2019).
12. Серьогін С.М. Енциклопедія державного управління у 8 т. Київ : НАДУ, 2011. Т. 6. 524 с.
13. Leheza, Yevhen. Savielieva, Maryna. Dzhaferova, Olena. 2018. Structural and legal analysis of scientific activity regulation in developed countries. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4 (3), pp. 147–157. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-147-157>.

REFERENCES:

1. Ivanyshchuk A.A. (2015). *Administratyvno-pravove zabezpechennia sudovoi vlady [Administrative and legal support of the judiciary]*: monohrafiia. Kherson : Hrin D. S. [in Ukrainian].
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Code of Administrative Procedure of Ukraine] vid 06 lypnia 2005 r. № 2747-IU. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
3. Kruhlyi stil : “Pomichnyky suddiv v Ukraini : vitchyzniani realii ta yevropeyski perspektyvy” [Round table: “Assistant Judges in Ukraine: Domestic Realities and European Perspectives”]. Retrieved from www.viaduk.net/ (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
4. Kuibida R.O. (2004). *Reformuvannia pravosuddia v Ukraini : stan i perspektyvy [Reforming justice in Ukraine: state and prospects]*: monohrafiia. Kyiv : Atika [in Ukrainian].
5. Lavrenova O. I., Sandul Ya.M. (2019). Okremi aspekty pravovoho statusu pomichnyka suddi [Some aspects of the legal status of an assistant judge]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*. № 38. 198–201 [in Ukrainian].
6. Nove polozhennia pomichnyka suddi : shcho zminylos? [New position of assistant judge: what has changed?]. Retrieved from <http://suddya.com.ua/news/nove-polozhennia-pomichnyka-suddi-so-zminilos> (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
7. Ovsianikova O.O., Stafiihuk I.S. (2008). Problemni aspekty pravovoho statusu pomichnyka suddi [Problematic aspects of the legal status of an assistant judge]. *Pravo ta suspilstvo*. № 2. S. 29–33 [in Ukrainian].
8. Polozhennia pro pomichnyka suddi : Rishennia Rady suddiv Ukrainy [Regulations on the Assistant Judge: Decision of the Council of Judges of Ukraine] vid 18 travnia 2018 r. № 21. Rada suddiv Ukrainy. Retrieved From <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18/> (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
9. Posada pomichnyka suddi – prestyzh chy vidpovidalnist. [The position of assistant judge – prestige or responsibility]. Retrieved From <http://www.vaas.gov.ua/news/posada-pomichnyka-suddi-prestizh-chyvidpovidalnist/> (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
10. Prymak-Berezovska O. Novely polozhennia pro pomichnyka suddi. [Short stories about the assistant judge]. Retrieved from <https://sud.ua/ru/news/blog/119232-noveli-polozhennia-propomichnyka-suddi> (data zvernennia: 14.09.2021) [in Ukrainian].
11. Pro Stratehiiu reformuvannia sudoustroiu, sudochynstva ta sumizhnykh pravovykh instytutiv na 2015-2020 roky [On the Strategy for Reforming the Judiciary, Judiciary and Related Legal Institutions for 2015-2020] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20 travnia 2015 r. № 276/2015. Prezydent Ukrainy. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (data zvernennia: 14.06.2019) [in Ukrainian].
12. Serohin S.M. (2011). Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia u 8 t [Encyclopedia of public administration in 8 volumes]. Kyiv : NADU [in Ukrainian].
13. Leheza, Yevhen. Savielieva, Maryna. Dzhaferova, Olena. (2018). Structural and legal analysis of scientific activity regulation in developed countries. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4 (3), pp. 147–157. Available online In: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-147-157> [in Ukrainian].